

YKSILÖ, KERTOMUS, HISTORIA INDIVIDEN, BERÄTTELSEN, HISTORIEN

1800-luvun tutkimuksen verkoston vuosikonferenssi
Helsinki 30.-31.1.2014

Nätverket för 1800-talsforskningens årskonferens
Helsingfors 30-31.1.2014

Tervetuloa 1800-luvun tutkimuksen verkoston
vuosikonferenssiin!

Konferenssipaikkoina toimivat SKS (Hallituskatu 1) ja Tieteiden talo (Kirkkokatu 6). Konferenssiin ilmoittaudutaan maksamalla 20 euron osallistumismaksu Topelius-seuran tilille FI75 1572 3000 3365 94. Viestikenttään kirjoitetaan konferenssin otsikko ja osallistujan nimi. Ilmoittautuminen on sitova. Yleisluennot ovat kaikille avoimia.

Välkommen till nätverket för 1800-talsstudiers
årskonferens!

Konferensplatser är Finska Litteratursällskapet (SKS, Regeringsgatan 1) och Vetenskapernas hus (Kyrkogatan 6). Anmälan till konferensen sker genom att betala deltagaravgiften 20 euro till Topeliussällskapetets konto FI75 1572 3000 3365 94. Skriv in konferensens rubrik och deltagarens namn i meddelandefältet. Anmälan är bindande. Plenarföreläsningarna är öppna för alla.

Järjestäjät *Organisatörer*

Kirsi Keravuori, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
Henrik Knif, Svenska litteratursällskapet i Finland
Maarit Leskelä-Kärki, kulttuurihistoria, Turun yliopisto
Sami Suodenjoki, historia, Tampereen yliopisto
Johanna Wassholm, historia, Åbo Akademi
Eeva-Liisa Bastman, kotimainen kirjallisuus, Helsingin yliopisto

Sähköposti/*e-post* 1800luku.vuosikonferenssi@gmail.com

Konferenssi järjestetään yhteistyössä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran, Svenska litteratursällskapet i Finlandin ja Topelius-seuran kanssa.

Konferensen ordnas i samarbete med Finska Litteratursällskapet, Svenska litteratursällskapet i Finland och Topeliussällskapet.

Ohjelma / Program

Torstai 30.1.2014

Torsdag 30.1.2014

9.30

Ilmoittautuminen ja kahvi (SKS, juhlasali 2. kerros)
Anmälan och kaffe (SKS, festsalen 2:a våningen)

10.00

Avaussanat
Öppningsord

10.15

Yleisluennot
Plenarföreläsningar

Jukka Sarjala: *Päättymätön yksilö. Ajatuksia henkilöhistorian muuntuvasta kohteesta*

Tiina Kinnunen: *Vertailevan elämäkerran mahdollisuudet*

12.15-13.15

Lounas
Lunch

13.15-15.15

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner I-IV
SKS ja Tieteiden talo
SKS och Vetenskapernas hus

15.15-15.45

Kahvitauko *Kaffepaus*
Kahvitarjoilu SKS, juhlasali
Kaffeservering SKS, festsalen

15.45-17.45

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner V-VIII
SKS ja Tieteiden talo
SKS och Vetenskapernas hus

18.00

Taiteilijan puheenvuoro (SKS, juhlasali 2. kerros)
Konstnären har ordet (SKS, festsalen 2:a vån.)

Seppo Parkkinen: *Elisabeth ja Friedrich Nietzsche - yksilöiden elämäkerroista
vuorikiipeilijöiden ja vaeltajien kuoroon*

19.00

Illanvietto (SKS, juhlasali)
Samkväm (SKS, festsalen)

Perjantai 31.1.2014

Fredag 31.1.2014

9.00–10.00

Yleisluento
Plenarföreläsning

SKS, juhlasali (2. kerros)
SKS, festsalen (2:a vån.)

Christina Carlsson-Wetterberg: *Kvinna och intellektuell. Biografen som ett medel att utmana stereotypa berättelser om manligt och kvinnligt*

10.15–12.15

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner IX-XI
SKS ja Tieteiden talo
SKS och Vetenskapernas hus

12.15–13.15

Lounas
Lunch

13.15–14.15

Yleisluento (SKS, juhlasali 2. kerros)
Plenarföreläsning (SKS, festsalen 2:a våningen)

Leena Kurvet-Käosaar: *Estonian life writing and the shifting paradigms of life writing studies*

14.15–14.45

Kahvitauko *Kaffepaus*
Kahvitarjoilu SKS, juhlasali
Kaffeservering SKS, festsalen

14.45–16.15

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner XII-XIV
SKS ja Tieteiden talo
SKS och Vetenskapernas hus

16.15

Loppukeskustelu *Avslutningsdiskussion*
SKS, juhlasali (2. kerros) *SKS, festsalen (2:a vån.)*

Päätämme konferenssin ja sovimme vuoden 2015 konferenssin aiheesta ja järjestäjistä.
Vi avslutar konferensen och kommer överens om tema och organisatörer för årskonferensen 2015.

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner
13.15-15.15

Torstai 30.1.2014

Torsdag 30.1.2014

I Henkilöhistorian lähteet ja elämäkerran haasteet
(Tieteiden talo, sali 309)

Pj. Kirsti Salmi-Niklander

Kristiina Kalleinen: *Kirjeaineistot henkilökuvan rakentamisen perustana – esimerkkinä henkilöbiografia sekä ryhmäbiografia*

Marina Vituhnovskaja-Kauppalä: *Vaikenevan tiedustelunkenraalin elämäkerran kirjoittamisen haasteet: Oscar Enckellin jälkiä etsimässä kuudessa maassa*

Anna Kuismin: *Hullu vai viisas? Koulumestari Jacob Ahlsman ja henkilöhistorian lähteet*

Heikki Kokko: *Modernin reunalla. Subjektikäsite suomenkielisessä kansanomaisessa ajattelussa 1850-1860-luvuilla*

II Verkostot ja ryhmät biografisen tutkimuksen kohteena
(Tieteiden talo, sali 312)

Pj. Johanna Wassholm

Merja Uotila: *Prosopografiset tietokannat maaseutukäsityöläisten elämää valottamassa*

Reetta Eiranen: *Kruununhaan naiset – Ryhmäbiografia ja fennomaaninen verkosto*

Tarja Lappalainen: *Aatelisrouva Elisabet Järnefeltin ja kirjailija Minna Canthin kirjalliset salongit*

Antti Harmainen: *Historiantutkimus, yksilö ja uskonto 1800-luvun lopun kontekstissa*

III Elämäkerta kerrontana ja kerrostumina I
(SKS, juhlasali, 2. kerros)

Pj. Anne Ollila

Ilona Pikkanen: *Yrjö Koskinen ja 1800-luvun kansallisen sankarin visuaaliset representaatiot 1900-luvun elämäkertoissa*

Maarit Leskelä-Kärki: *Muistettu Minna Krohn. Elämäkerta, suhteet ja tutkijan katse*

Tarja-Liisa Luukkanen: *Kolmasti murhattu: Eliitin syrjäyttämä kirkkohistorioitsija Juhan Samuel Pajula*

IV Yksilö uuden tiedon ja uusien käytäntöjen kehittäjänä ja välittäjänä Pohjoismaissa
(SKS, 1. kerroksen sali)

Pj. Marjaana Niemi

Kirsi Ahonen: *S.A. Hedlund ja Anton Nyström sivistystyön kehittäjinä*

Mirja Mäntylä: *Tampereen ympäristön suurtilanomistajat innovoijina ja uusien innovaatioiden käyttöönottajina*

Hilja Toivio: *Professori Viktor Prosch – maatiaiskarjan jalostuksen uranuurtaja*

Taija Kaarlenkaski: *Yksilöllisten kokemusten jäljillä. Eläinsuhteet 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun karjanhoitokuvauksissa*

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner
15.45 - 17.45

Torstai 30.1.2014

Torsdag 30.1.2014

V Vuorovaikutuksen historiaa: aatteiden ja tekijyyden yhteisöllisyydestä ja yksilöllisyydestä
(Tieteiden talo, sali 312)

Pj. Anu Lahtinen

Julia Dahlberg: *Konst och vetenskap. En idéhistorisk syskonbiografi om Helena och Edvard Westermarck*

Jens Grandell: *Tankekollektiv som studieobjekt – August Schauaman och det liberala genombrottet i Finland 1855-1865*

Kirsti Salmi-Niklander: *Salanimien viidakossa. Yksilöllinen ja sosiaalinen tekijyys 1800-luvun nuorten aikuisten keskusteluyhteisöissä*

Mikko Pollari: *Yksilöt ja aatteet historiassa: tapaus teosofia ja työväenliike 1900-luvun alun Suomessa*

VI Tieteelliset editiot ja biografinen tutkimus
(SKS, 1. kerroksen sali)

Pj. Ossi Kokko

Pia Forssell: *Utgivarens val? Biografiskt material i vetenskapliga utgåvor och hur det används*

Maren Jonasson: *Anders Chydeniuksen rooli vuoden 1766 painovapausasetuksen syntyprosessissa: kriittisen edition tarjoamat uudet tulkinnat*

Patricia Berg: *Biografiskt material i utgåvan Georg August Wallins Skrifter*

VII Elämäkerta kerrontana ja kerrostumina II
(SKS, juhlasali, 2. kerros)

Pj. Maarit Leskelä-Kärki

Leena Valkeapää: *Muistamisen pakko ja unohduksen lohtu*

Hanne Selkokari: *Elämästä ja taiteesta*

Hanna-Reetta Schreck: *Minä maalaan kuin jumala! Ellen Thesleffin elämä ja taide*

Pentti Paavolainen: *Biografien rooli "faktoidi-asiamiehenä" – tapaus Bergbom ja Suomalainen Teatteri*

VIII Yksilöt tekniikan ja tieteen yllirajaisessa maailmassa
(Tieteiden talo, sali 309)

Pj. Taina Syrjämaa

Taina Syrjämaa: *Edistysoptimistin oppivuodet: Robert Runebergin ulkomaiset kontaktit ja kokemukset 1870-luvulla*

Petri Paju: *Pako- vai bisnesmatka Pariisiin? Carl Robert Mannerheimin katoaminen vuonna 1879*

Henrika Tandefelt & Maria Vainio-Kurtakko: *Pernajan säätyläistö tekniikan kuluttajina*

Päivi Maria Pihlaja: *'Kunnia kuuluu sille, joka todentaa ajatukseen kätkeyn kiistattoman totuuden.'* Yksilöstä 1800-luvun tieteessä ja tieteenhistoriassa

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner
10.15 – 12.15

Perjantai 31.1.2014

Fredag 31.1.2014

**IX Yksilö, identiteetit ja kansallinen
historiankirjoitus**
(SKS, juhlasali, 2. kerros)

Pj. Irma Sulkunen

Johanna Wassholm: *Att skapa och tradera
minnet av en 'nationell storman'. A. I. Arwidsson
(1791–1858) in historiografi och historiekultur
1858–1920*

Ilona Pikkanen: *Ai'anjärjestys ja rahvaan
metelinen mielentila – Yrjö Koskisen Nuijasota
osana kansallista kulttuurista muistia*

Sami Suodenjoki: *Maaseudun ihmiset
'venäläismielistä' omakuvaa muovaamassa
1800–1900-luvun vaihteen Suomessa*

Johanna Annola: *Elli Tavastähti, 1920-luvun
sosiaalipolitiikka ja 1800-luvun perintö*

X Asiakirjoista yksilöiksi ja toimijoiksi
(Tieteiden talo, sali 309)

Pj. Panu Pulma

Kari-Matti Piilahti: *Yksilö väestöhistoriallisissa
lähteissä pitkällä 1800-luvulla (n. 1770-1910)*

Tiina Miettinen: *Aviottomien äidit, merkinnöillä
tuomitut*

Ella Viitaniemi: *Paikallis- ja keskushallinnon
tuottama asiakirja-aineisto toimijoista ja
yhteisön kohtaamasta murroksesta*

Piia Einonen: *Jakob Weikaim perheineen –
Juutalaisena 1800-luvun alkupuolen Viipurissa*

XI Biografiska metoder, biografien som metod
(SKS, 1:a våningens sal)

Ordf. Julia Dahlberg

Elisabeth Stubb: *Mellan individ och struktur*

Anders Ottosson: *The power of history writing in
medical discourse. Deconstructing blindfolds of
victors to get a better view back in time*

Ulrika Lagerlöf Nilsson: *Ålskad och föraktad.
Några metodiska reflektioner utifrån en
receptionsstudie av Elisabeth Beskows
författarskap åren 1895-1910*

Rinnakkaiset sessiot / Parallella sessioner
14.45 - 16.15

Perjantai 31.1.2014

Fredag 31.1.2014

XII Välittäjät, vaikuttajat, kääntäjät ja kopioijat: kosmopoliitit Suomen musiikin rakentajina
(Tieteiden talo, sali 309)

Pj. Pentti Paavolainen

Olli Heikkinen: *Theodor Sörensen ja kansallinen musiikin historia*

Markus Mantere: *Ilmari Krohn ja suomalaisen musiikkitieteen synty*

Saijaleena Rantanen: *Suomalaisen kansakunnan rakentajat ja Viron laulujuhlat*

XIII Kansallisen ja paikallisen historian rakentuminen merkkihenkilöiden kautta
(SKS, juhlasali 2. kerros)

Pj. Matti Klinge

Matti Klinge: *Suurmiehet - esikuvia?*

Anne Ollila: *Suurmiesjuhlat Suomessa 1800-luvun lopussa*

Mari Tossavainen: *"Maineikas mestari" – miten kuva kuvanveistäjästä rakentuu?*

Anu Lahtinen: *"Paikalliset" merkkihenkilöt ja paikalliset "merkkihenkilöt"*

XIV Kvinnors aktörskap i biografins ljus
(SKS, 1:a våningens sal)

Ordf. Eeva-Liisa Bastman

Ulla-Britta Broman-Kananen: *Opera som scen för kvinnligt aktörskap i Norden vid sekelskiftet 1800-1900: ett biografiskt perspektiv*

Susanna Rabow-Edling: *Anna Furuhjelm och hennes tid*

Hannele Ketomäki: *Singer Aina Mannerheim as an opponent of the regulations during the period of oppression*

Konferenssin pääpuhujat *Konferenssens huvudtalare*

Jukka Sarjala, FT, dosentti, on musiikintutkimukseen erikoistunut kulttuurihistorioitsija. Hänen tutkimuksensa ovat liittyneet erityisesti 1800-luvun kulttuurihistoriaan, kulttuuriseen musiikintutkimukseen ja historiantutkimuksen metodologiaan. Hän on julkaissut laajasti myös musiikintutkimuksen metodologiasta. Biografisen tutkimuksen kannalta kiinnostava on hänen 2005 julkaistu teoksensa *Poettinen elämä. Biedermeierin säveltäjä-kirjailija Axel Gabriel Ingelius* (2005). Viimeisimmässä teoksessaan *Salonkien aaveet* hän on käsitellyt varhaista suomalaista kauhuromantiikkaa. Tällä hetkellä Sarjala toimii tutkijana kulttuurihistorian hankkeessa *Travelling Notions of Culture: Itineraries of Bildung and Civilisation in Early Nineteenth-Century Europe*.

Tiina Kinnunen, FT, dosentti, toimii lehtorina Joensuun yliopiston historian oppiaineessa. Hän on erityisesti 1800-1900-lukujen historiaan perehtynyt historioitsija, jonka laaja-alainen tutkimus on liittynyt niin pohjoismaiseen naisliikkeeseen, lottien historiaan ja uuteen sotahistoriaan sekä kysymyksiin kansallisesta historiantutkimuksesta sekä naisten historiantutkimuksen historiasta. Hän on mm. ollut toimittamassa teoksia *Finland in World War II. History, Memory, Interpretations* (2012), *Ihminen sodassa* (2006) sekä *Oma pöytä. Naiset historiantutkijoina Suomessa*. Hän on myös perehtynyt elämäkertatutkimuksen metodologisiin kysymyksiin useissa kansainvälisissä yhteyksissä ja erityisesti omassa Ellen Keytä ja Alexandra Gripenbergiä koskevassa hankkeessaan.

Seppo Parkkinen, dramaturgi-käsikirjoittaja, tunnetaan useista teatteriproduktioistaan eri puolilla Suomea. Parkkisen näytelmissä on usein näkökulma marginaaliseen historiaan tai ne rakentuvat henkilökuvan tai dokumentaarisuuden kautta. Hän oli 2007 mukana perustamassa teatteriryhmää *Kolmas Tila*. Sen historiallisissa produktioissa *Maan kellot* ja *Animalis* Parkkinen on käsitellyt feminismin ja antirasismien eurooppalaista historiaa sekä ihmisen ja eläimen yhteistä kulttuurihistoriaa ja tiedon muutosta. Tuoreimmassa produktiossa *Berg heil!* (2013) keskushenkilöinä ovat Elizabeth Nietzsche ja tämän filosofiveli. Parkkinen on myös dramatisoinut useita kotimaisia kirjailijoita kuten Eeva-Liisa Mannerta, Orvokki Autiota, Bo Carpelania, Kirsti Simonsuurta ja Monica Fagerholmia sekä tuoreimpana Märta ja Henrik Tikkasen teoksia näytelmässä *Vuosisadan rakkaustarinat*. Parkkisen laajaan ja monipuoliseen tuotantoon kuuluu myös musiikin näytelmiä, kuunnelmia ja televisiokäsikirjoituksia. Parkkinen palkittiin syksyllä 2013 Jussi Kylätasku -palkinnolla dramatisoinneistaan, joissa "on nähtävissä poikkeuksellinen ymmärrys näyttämöä ja sen lainalaisuuksia kohtaan."

Christina Carlsson-Wetterberg är genushistoriker och professor i historia vid universitet i Örebro, Sverige. Hon har i sin forskning riktat in sig på 1800- och 1900-talens historia och utforskat vilken roll kön haft i utvecklingen av det moderna samhället. I hennes forskningsområden ingår bl.a. äktenskapslagstiftning, välfärdssamhället och kvinnorörelsens utveckling. Centrala verk inom det här området är *Rummet vidgas. Kvinnors väg ut i offentligheten ca 1880-1940* (2002), *Inte ett ord om kärlek. Äktenskap och politik i Norden, ca 1850-1930* (2006) ja *Gender Equality and Welfare Politics. The limits of political ambition* (2008). Under de senaste åren har hon bedrivit biografisk forskning och arbetat speciellt med metodiska frågor inom biografisk forskning. Hennes senaste verk *Bara ett öfverskott av lif* (2010) behandlar författaren Frida Steénhoff.

Leena Kurvet-Käosaar, PhD, is an Associate Professor at the Institute of Culture Studies and Arts at University of Tartu, Estonia, and Senior Researcher at the Estonian Literary Museum. She is a wide-ranging autobiography researcher whose doctoral dissertation dealt with the female subject in the diaries of Aino Kallas, Virginia Woolf and Anaïs Nin. Lately she has studied Estonian autobiographical texts from the Soviet period and has been developing autobiographical research in Estonia. She is active in the International Auto/Biography Association (IABA) in Europe and in the editorial board of the *European Journal of Life Writing*. She has published widely in international journals and has edited the Estonian *Methis*-publication. In 2011, she compiled the first scientific anthology about Aino Kallas in English, *Aino Kallas. Negotiations with Modernity*.

1800-luvun tutkimuksen verkosto

1800-luvun tutkimuksen verkosto kokoaa yhteen eri alojen tutkijoita, joiden tutkimusintressit liittyvät 1800-lukuun. Vuosisata ymmärretään laveasti ns. pitkänä 1800-lukuna, joka ulottuu Ranskan vallankumouksen ajoista ensimmäisen maailmansodan loppuun. Jäseneksi hyväksytään kaikki 1800-luvun tutkijat ja tutkimuksesta kiinnostuneet. Monitieteinen ja monikielinen verkosto on perustettu vuonna 2008.

Jäseneksi voi liittyä verkoston nettisivuilla osoitteessa
<http://www.finlit.fi/tutkimus/1800/index1800.htm>.

Verkoston koordinaattoreina toimivat Eeva-Liisa Bastman ja Kirsi Keravuori. Koordinaattoreille voi lähettää sähköpostia osoitteeseen 1800.koordinaattorit@gmail.com.

Nätverket för 1800-talsforskning

Nätverket för 1800-talsforskning samlar 1800-talsforskare från olika vetenskapsområden. Århundradet tolkas i vid mening som det s.k. långa 1800-talet, som sträcker sig från franska revolutionens tid till slutet av första världskriget. Till medlem antas alla 1800-talsforskare och av epoken intresserade. Det mångvetenskapliga och flerspråkiga nätverket grundades år 2008.

*Man kan ansluta sig till nätverket på nätverkets hemsida
<http://www.finlit.fi/tutkimus/1800/index1800.htm>*

*Som nätverkets koordinatörer fungerar Eeva-Liisa Bastman och Kirsi Keravuori. Koordinatorerna kan nås på adressen
1800.koordinaattorit@gmail.com.*